

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรการของยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2548 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เฉพาะโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอวาปีปทุม จึงขอเสนอขั้นตอน การดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูสายปฏิบัติการสอน ระดับ ประถมศึกษาในอำเภอวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 806 คน แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 71 คน ครูวิชาการ จำนวน 71 คน และครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 664 คน และกำหนดวิธีการสุ่มโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางของ เครซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน แยกได้ ดังนี้

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 60 คน
- 2.2 ครูวิชาการโรงเรียน กำหนดให้โรงเรียนละ 1 คน เป็นจำนวน 60 คน

2.3 ครูสายปฏิบัติการสอน กำหนดให้โรงเรียนละ 2 คน แยกเป็น ครูผู้สอน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) รวมเป็นจำนวน 120 คน รายละเอียดและขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางของ เครซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน แยกได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 60 คน
2. ครูวิชาการโรงเรียน กำหนดให้โรงเรียนละ 1 คน เป็นจำนวน 60 คน
3. ครูสายปฏิบัติการสอน กำหนดให้โรงเรียนละ 2 คน แยกเป็น ครูผู้สอน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) รวมเป็นจำนวน 120 คน

ขั้นที่ 2 กำหนดกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็น 5 กลุ่ม คือจากกลุ่มที่ 1-5 ของอำเภอวาปีปทุม ตามที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้จัดแบ่งไว้แล้ว

ขั้นที่ 3 สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากขนาดที่กำหนดในขั้นที่ 2 โดยการจับฉลากโรงเรียนซึ่งกำหนดว่าโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นหน่วยเก็บข้อมูล ทั้งผู้บริหาร สถานโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน รายละเอียด ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียน

และครูสายปฏิบัติการสอน ระดับประถมศึกษา ในอำเภอวาปีปทุม สังกัด

เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน ทั้งหมด

5 กลุ่มโรงเรียน

กลุ่ม โรงเรียน ที่	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ผู้ บริหาร	ครู วิชาการ	ครู ผู้สอน	รวม	ผู้ บริหาร	ครู วิชาการ	ครู ผู้สอน	รวม
กลุ่มที่ 1	19	19	236	274	16	16	32	64
กลุ่มที่ 2	15	15	106	136	14	14	28	56
กลุ่มที่ 3	12	12	98	122	10	10	20	40
กลุ่มที่ 4	13	13	113	139	10	10	20	40
กลุ่มที่ 5	12	12	111	135	10	10	20	40
รวม	71	71	664	806	60	60	120	240

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3 สร้างเครื่องมือ โดยผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองตามกรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์

ที่ 3 การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ครอบคลุมประเด็นของคำถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1.3.1 นายชวลิต จันทร์ศรี ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศ การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อตรวจสอบด้านรูปแบบของ เครื่องมือ

1.3.2 นายรัตนะ บุตรสุรินทร์ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ หัวหน้างาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

1.3.3 นายสุเมร ปัดธานี ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างและภาษา

1.4 ปรับปรุงเครื่องมือแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ ตรวจสอบแก้ไข

1.5 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ โรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน อำเภอนาดูน จำนวน 60 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80

1.6 นำเครื่องมือไปปรับปรุงแก้ไข ด้วยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพ

1.7 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคตามสภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสือไปยังโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ในอำเภอวาปีปทุม และขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ โรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ไปยังประธานหรือ เลขาธิการกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 1-5 ในอำเภอวาปีปทุม ด้วยตนเอง

3. เมื่อครบกำหนดเวลาที่นัดหมาย ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามที่ประธานหรือ เลขาธิการกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 1-5 ในอำเภอวาปีปทุม ด้วยตนเอง

4. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้รับคืนทั้งหมด 240 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

สภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าจำแนกและค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามสภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ของแต่ละระดับการปฏิบัติและกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วนประมาณค่า ข้อคำถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

หาค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อแล้วเทียบเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

- 4.51-5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคตามสภาพการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวาปีปทุม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีพรรณนาสังเคราะห์แล้วนำผลสรุปเรียงเป็นรายชื่อตามความถี่จากมากมาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96-102)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

- เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 n แทน ขนาดตัวอย่าง

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

- เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 n แทน ขนาดตัวอย่าง
 $\sum$ แทน ผลรวม

2.4 ทดสอบความแตกต่างของค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยของแบบทดสอบที่ใช้วิธีการตอบและการตรวจให้คะแนนแต่ละวิธี โดยเปลี่ยนค่าอำนาจจำแนกเป็นคะแนนมาตรฐานของพิชเชอร์ แล้วจึงใช้ F - test ในแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 251)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน สถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ F เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

MS_b แทน ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.5 การเปรียบเทียบทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ LSD